

Antopäivä

9.9.2020

Diaarinumero

02735/19/4122

Savonlinnan rakennusvalvonta
Saap. 15.9.2020
DN:o L-20 67

ASIA

Rakennusvalvontaa koskeva valitus

Valittaja

Valituksenalainen päätös

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta 30.10.2019 § 173

Savonlinnan kaupungin rakennustarkastaja on päättänyt 4.10.2019 § 9 valittajan luvatonta maanrakentamista kiinteistöllä 740-597-1-68 koskevan ilmoituksen ja työn keskeyttämisvaatimuksen johdosta, että ilmoituksen mukainen pysäköintialueen rakentaminen ei vaadi lupaa.

Valittaja on vaatinut rakennustarkastajan päätöksestä tekemässään oikaisuvaatimuksessa, että päätös on kumottava, koska rakennustarkastajalla ei ole ollut oikeutta olla keskeyttämättä maanrakentamista, joka vaatii lupa- ja kuulemismenettelyt. Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on hylännyt valituksenalaisella päätöksellään 30.10.2019 § 173 valittajan oikaisuvaatimuksen.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Rakennustarkastajan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan päätökset on kumottava. Luvatonta maanrakennustyötä ei ole voitu jättää keskeyttämättä.

Osoite

Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Puhelin

029 56 42500

Faksi

029 56 42501

Sähköposti ja asiointipalvelu

ita-suomi.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Alue on saatettava ennalleen, koska maanrakentamisella ja alueella harjoitettavalla toiminnalla ei ole lain edellyttämiä lupia. Rakennus- ja ympäristölautakunta on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut 600 eurolla.

Rakennustarkastajan päätös ja valituksenalainen lautakunnan päätös perustuvat puutteelliseen selvitykseen ja päätökset on perusteltu puutteellisesti. Päätöksissä ei ole perusteltu sitä, mistä syystä alle 5 000 tai 2 800 neliömetrin suuruinen pysäköinti-, varastointi- ja jätteenkäsittelyalue ei tarvitse lupaa ja kuulemismenettelyä ja viranomaisvalvontaa. Päätöksistä ei ilmene, mitä toimintaa kiinteistön 740-597-1-68 pysäköinti- ja varastointialueella harjoitetaan. Lautakunta ei ole selvittänyt valittajan oikaisuvaatimuksessaan esittämiä asioita eikä ole vastannut oikaisuvaatimuksessa esitettyihin perusteluihin. Lautakunta ei ole selvittänyt pysäköintialueella harjoitettavan toiminnan maankäytöllisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia muiden maanomistajien oikeuksiin ja asemaan.

Rakennustarkastaja on ilmoittanut valittajalle, että pysäköintialueen rakentamiseen ei tarvita lupaa eikä viranomaisvalvontaa ja tähän nähden ristiriitaisesti, että hankkeella on MARA-asetuksen (Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa) mukainen lupa. Ilmoituksen mukaan rakennustarkastaja ei ole asiassa toimivaltainen viranomaisena ja ilmoituksessa on pyydetty ottamaan MARA-luvan osalta yhteyttä Etelä-Savon clinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus).

Toisin kuin viranomaisena on ilmoittanut kyseessä ei ole muusta alueesta erotetun niin sanotun paikoitusalueen rakentaminen haja-asutusalueella, vaan kyseessä on kiinteistön 740-597-1-61 alueelle rakennetun jätteen vastaanotto- ja käsittelylaitoksen toiminnan laajentaminen kiinteistön 740-597-1-68 alueelle Kulennoisten kylän alueen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan suunnittelutarvealueella ja maisemallisesti arvokkaalla alueella (ma-1). Pysäköintialueeksi ilmoitetulla alueella käsitellään, varastoidaan ja kuormataan jätteitä. Luvan tarve määritellään muun muassa toiminnasta aiheutuvien maankäytöllisten ja ympäristöllisten vaikutusten perusteella. Kysymyksessä oleva merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia ja ympäristön pilaantumista aiheuttava jätteiden käsittely- ja varastointialue on rakennettu valittajan asuinkiinteistön rajalle. Maanrakentamisella on muutettu alueen korkeuseroja siten, että jätteiden käsittelyalueen jätevedet valuvat valittajan kiinteistön piha-alueille, kasvimaalle ja pohjavesialueelle, jossa sijaitsee valittajan asuinkiinteistön vedenottamo. Pysäköintialueella tehtävä jätteiden käsittely- ja varastointitoiminta aiheuttaa asutukselle, ympäristölle, luonnolle ja terveydelle haitallisia päästöjä, poikkeaa merkittävästi ympäristöstään ja turmelee kyläalueen maiseman. Vaikutukset ulottuvat laajalle ja aiheuttavat asuinkyläksi kaavoitetun ympäristön viihtyisyyden heikkenemistä ja kiinteistöjen arvon alenemista. Kiinteistöllä 740-597-1-68 harjoitetaan jätelain vastaisesti ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa ilman maankäyttö- ja rakennuslain, ympäristönsuojelulain, terveydensuojelulain ja naapuruussuhdelain mukaisia selvitys-, kuulemis- ja lupamenettelyjä.

Rakennusvalvontaviranomainen ei ole ottanut huomioon alueella voimassa olevaa oikeusvaikutteista osayleiskaavaa. Rakennustarkastajan ja lautakunnan päätökset ovat yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisia, koska alueen muiden maanomistajien maankäyttöä ohjataan tarkoin osayleiskaavan määräyksillä rakennustapaohjeilla. Itä-Suomen hallinto-oikeus on lausunut aikaisemmassa päätöksessään, että kysymyksessä olevalla alueella rakentamisen edellytykset on selvitettävä asemakaavalla tai suunnittelutarveratkaisulla.

Lausunto ja vastine

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut valituksen johdosta lausunnon.

██████████ kiinteistön 740-597-1-68 omistajana on varattu tilaisuus antaa vastine valituksen johdosta. Vastinetta ei ole annettu.

Valittaja on antanut vastineen rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunnon johdosta. Vastineessa on muun ohessa esitetty, että Savonlinnan tarkastusinsinööri on ilmoittanut kirjallisesti, ettei alueelle rakentaminen edellytä lupamenettelyä, vaikka tarkastusinsinöörillä ei ole kaupungin hallintosäännön mukaan toimivaltaa päättää toimenpiteen luvanvaraisuudesta. Lisäksi hän on jättänyt kuulematta asianosaiset ennen kuin on ilmoittanut maanomistajalle, että lupaa ei tarvita. Savonlinnan rakennustarkastaja on aiheettomasti viivyttänyt valittajan vireille paneman asian käsittelyä ja valituskelpoisen päätöksen tekemistä kuukauden ajan. Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta ei ole jätteiden vastaanotto- ja käsittelylaitoksen toimintaa valvovana ympäristöviranomaisena ryhtynyt sille kuuluviin selvitys- ja valvontatoimenpiteisiin viranomaisen tietoon saatetun luvattoman ja laittoman jätteen varastointi- ja käsittelytoiminnan eikä toiminnasta aiheutuvien ympäristövaikutusten ja ympäristö- ja terveysriskien johdosta.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus ei tutki valittajan vastineessaan esittämiä Savonlinnan kaupungin tarkastusinsinöörin ja rakennustarkastajan sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan toimintaan kohdistuvia kanteluluontoisia huomautuksia eikä valituksessa esitettyä valitusperustelua, jonka mukaan kiinteistöllä 740-597-1-68 harjoitetaan jätelain vastaisesti ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa ilman lainsäädännön edellyttämiä lupamenettelyjä.

Hallinto-oikeus kumoo rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen ja palauttaa asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus, valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen enemmälti hyläten, velvoittaa Savonlinnan kaupungin korvaamaan valittajan kohtuulliseksi arvioidut oikeudenkäyntikulut 400 eurolla.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan hallintolainkäyttölaissa (586/1996) tai muussa laissa.

Valittaja on esittänyt vastineessaan Savonlinnan kaupungin tarkastusinsinööriin, rakennustarkastajan sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan toimintaan liittyviä kanteluluonteisia huomautuksia. Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n säännös huomioon ottaen hallinto-oikeus ei ole toimivaltainen tutkimaan hallintokanteluja. Valitus on jätettävä tältä osin tutkimatta.

Asiassa on kysymys siitä, edellyttääkö kiinteistöllä 740-597-1-68 tehty maanrakennustyö maankäyttö- ja rakennuslain säännösten mukaista toimenpidelupaa ja onko rakennustarkastajan tullut keskeyttää toimenpide sanotun lain säännösten nojalla. Hallinto-oikeus ei voi tässä yhteydessä ottaa tutkitavakseen valituksessa esitettyä kiinteistöllä harjoitettavaa toimintaa ja sen luvanvaraisuutta koskevaa valitusperustelua.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n 1 momentin mukaan suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen taikka vapaa-alueiden järjestämiseen. Saman pykälän 2 momentin mukaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sellaiseen rakentamiseen, joka ympäristövaikutusten merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista lupamenettelyä laajempaa harkintaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n 1 momentin mukaan rakennusluvan sijasta rakentamiseen voidaan hakea toimenpidelupa sellaisten rakennelmien ja laitosten, kuten maston, säiliön ja piipun pystyttämiseen, joiden osalta lupa-asian ratkaiseminen ei kaikilta osin edellytä rakentamisessa muutoin tarvittavaa ohjausta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n 2 momentin mukaan toimenpidelupa tarvitaan lisäksi sellaisen rakennelman tai laitoksen pystyttämiseen ja sijoittamiseen, jota ei pidetä rakennuksena, jos toimenpiteellä on vaikutusta luonnonoloihin, ympäröivän alueen maankäyttöön taikka kaupunki- tai maisemakuvaan. Toimenpidelupa tarvitaan myös muuhun kuin rakennuslupaa vaativaan rakennuksen ulkoasua muuttavaan toimenpiteeseen sekä asuinrakennuksen huoneistojärjestelyihin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 a §:n 1 momentin mukaan edellä 126 §:n mukainen toimenpidelupa tarvitaan sellaisen rakennelman tai laitoksen, jota ei ole pidettävä rakennuksena, pystyttämiseen tai sijoittamiseen taikka rakennuksen ulkoasun tai tilajärjestelyn muuttamiseen muun muassa seuraavasti:

6) muusta alueesta erotetun suurehkon varastointi- tai pysäköintialueen taikka tällaiseen alueeseen verrattavan alueen järjestäminen (säilytys- tai varastointialue).

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 a §:n 3 momentin mukaan kunta voi rakennusjärjestyksessä määrätä, että toimenpidelupaa ei kunnassa tai sen osassa tarvita 1 momentin 1–10, 12 tai 13 kohdassa tarkoitettuun toimenpiteeseen, jos toimenpidettä voidaan pitää vähäisenä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 180 §:n 1 momentin mukaan jos rakennustyöhön tai muuhun toimenpiteeseen ryhdytään tai se toteutetaan vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka myönnetyn luvan tai viranomaishyväksynnän vastaisesti, rakennustarkastajalla tai rakennusvalvontaa suorittavalla kunnan muulla viranhaltijalla on oikeus kirjallisesti annettavalla määräyksellä keskeyttää työ.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 37 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on pyynnöstä varattava asianosaiselle tilaisuus esittää vaatimus tai selvitys suullisesti, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi ja kirjallinen menettely tuottaa asianosaiselle kohtuuttomia vaikeuksia. Muut asianosaiset on kutsuttava samanaikaisesti paikalle, jos se on välttämätöntä asianosaisten oikeuksien tai edun valvomiseksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan viranomainen voi asianosaisen pyynnöstä varata tilaisuuden asian selvittämiseksi tarpeellisten tietojen suulliseen esittämiseen muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

Hallintolain 42 §:n mukaan tiedot suullisesti esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, on kirjattava tai muulla tavoin rekisteröitävä. Sama koskee henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitusta henkilörekisteristä saatua tietoa.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen 2 luvun 4 §:n toimenpiteiden luvan- ja ilmoituksenvaraisuutta koskevan taulukon kohdan 6 ”Säilytys tai varastointialue” mukaan muusta alueesta erotettu suurehko varastointi- tai pysäköintialue taikka tällaiseen alueeseen verrattava alue edellyttää toimenpidelupaa kunnan kaikilla neljällä osa-alueella eli asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueella, rantavyöhykkeellä, suunnittelutarvealueella ja haja-asutusalueella.

Asiassa saatu selvitys

Valittaja on ilmoittanut 9.9.2019 Savonlinnan rakennustarkastajalle lähettämässään sähköpostiviestissä, että kiinteistöllä 740-597-1-68 on aloitettu 6.9.2019 maanrakennustyö ilman lain vaatimia lupa- ja kuulemismenettelyjä. Valittaja on 12.9.2019 rakennustarkastajalle lähettämässään sähköpostiviestissä viitannut 9.9.2019 lähettämäänsä viestiin ja vaatinut rakennustarkastajaa keskeyttämään välittömästi luvattomat maanrakennustyöt.

Savonlinnan rakennustarkastaja on ilmoittanut valittajalle 16.9.2019 lähettämässään sähköpostiviestissä, että rakennusvalvonta on selvittänyt asiaa ja selvityksen mukaan kiinteistöllä on MARA-asetuksen mukainen hanke. Asetuksen mukainen ilmoitus on tehty marraskuussa 2018 Etelä-Savon ELY-keskukselle. Hankkeella on MARA-asetuksen mukainen lupa ja hanke eli paikoitusalueen rakentaminen haja-asutusalueella ei vaadi rakennusvalvontaviranomaisen lupaa ja valvontaa. Rakennusvalvontaviranomaisella ei ole toimivaltaa keskeyttää hanketta. Viestissä on pyydetty olemaan MARA-luvan osalta yhteydessä ELY-keskukseen.

Valittaja on 16.9.2019 rakennustarkastajalle lähettämässään sähköpostiviestissä viitannut aikaisempiin viesteihinsä ja tehnyt toisen keskeyttämisvaatimuksen. Viestin mukaan rakennuspaikka on Kulennoisten kylän oikeusvaikutteisen osayleiskaavan suunnittelutarvealueella. Savonlinnan rakennusjärjestyksen 4 §:n määräysten mukaan pysäköintialue, varastointialue tai muu vastaava tarvitsee suunnittelutarvealueella toimenpideluvan. Rakennustarkastaja on toimenpidelupa-asiaassa toimivaltainen viranomainen. Rakennusvalvontaa on pyydetty antamaan perusteltu vastaus viestiin.

Valittaja on esittänyt Savonlinnan hallintojohtaja-kaupunginlakimiehelle 19.9.2019 lähettämässään sähköpostiviestissä, että hänen Etelä-Savon ELY-keskukselta saamiensa asiakirjojen mukaan Savonlinnan kaupungin rakennusvalvonta on toimittanut ELY-keskukselle lausunnon, jonka mukaan paikoitusalueen rakentamiseen ei tarvita toimenpidelupaa haja-asutusalueella, mutta asemakaava-alueella sen sijaan tarvitaan toimenpidelupa maanrakennustyöhön. Valittaja on pyytänyt viestin vastaanottajaa antamaan perustellun selvityksen siitä, mihin säännöksiin, lainkohtiin tai rakennusjärjestyksen kohtaan perustuu rakennusvalvonnan ELY-keskukselle antama lausunto.

Savonlinnan rakennustarkastaja on tehnyt valittajan sähköpostiviesteissä 9.9.2019, 12.9.2019, 16.9.2019 ja 19.9.2019 esitettyjen vaatimusten johdosta päätöksen 4.10.2019 § 9. Päätöksen mukaan valittajan ilmoituksen mukainen pysäköintialueen rakentaminen kiinteistöllä 740-597-1-68 ei vaadi toimenpidelupaa päätöksessä annetun selostuksen mukaisesti. Päätöksen selostusosassa on mainittu valittajan viestit ja niissä esitetyt vaatimukset ja todettu, että Savonlinnan rakennusjärjestyksen 4 §:ssä on määrätty toimenpideluvan hakemisesta tai ilmoitusmenettelyn soveltamisesta seuraavasti: Kohta 6) Säilytys- tai varastointialue (järjestäminen) – muusta alueesta erotettu suurehko varastointi- tai pysäköintialue taikka tällaiseen alueeseen verrattava alue – kohta suunnittelutarvealue ja haja-asutusalue TO (toimenpidelupa). Rakennusvalvontaviranomainen ei ole katsonut haja-asutusalueella alle 5 000 neliömetrin suuruisen pysäköintialueen rakentamista

uuden suurehkon pysäköinti- tai varastoalueen rakentamiseksi eikä näin ollen luvanvaraiseksi, joten kyseessä oleva toimenpide ei vaadi rakennusvalvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa. Rakennusvalvontaviranomainen ei ole muutoinkaan pysyväksi muodostuneen käytännön mukaan vaatinut toimenpideluvan hakemista haja-asutusalueella, esimerkiksi maatiloilla, pysäköinti- tai varastoalueen rakentamiseen. Selostuksessa on vielä esitetty, että maankäyttö- ja rakennuslain 133 §:n mukaan naapurin kuuleminen koskee ainoastaan rakennuslupamenettelyä.

Valittaja on vaatinut oikaisuvaatimuksessaan rakennustarkastajan päätöstä kumottavaksi, koska rakennustarkastajalla ei ole ollut oikeutta olla keskeyttämättä luvatonta maanrakennustyötä ja päätös on maankäyttö- ja rakennuslain 180 §:n vastainen. Oikaisuvaatimuksen mukaan rakennustarkastaja ei ole selvittänyt alueen todellista käyttötarkoitusta. Kiinteistön 740-597-1-68 alueella käsitellään ja varastoidaan jätteitä ja harjoitetaan ympäristön pilaantumista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa ilman mitään lupia. Rakentaminen vaatii asemakaavan tai suunnittelutarveratkaisun. Päätöksessä ei ole perusteltu, minkä vuoksi laajamittaisen varastointialueen rakentaminen ei tarvitse lupa- ja kuulemismenettelyä. Oikaisuvaatimuksessa on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 11.2.2015/362.

Rakennus- ja ympäristölautakunta on hylännyt oikaisuvaatimuksen päätöksen selostusosassa mainituin perustein. Päätöksessä on selostettu rakennustarkastajan päätöksen perustelut ja todettu lisäksi seuraavaa. Rakennusvalvontaviranomainen on selvittänyt kiinteistönomistajalta alueen käyttötarkoituksen. Omistajan selvityksen mukaan kyse on pysäköintialueesta. Alue on ollut vuosia talvisin pysäköintikäytössä. Maapohjaa parannetaan niin, että aluetta voidaan käyttää pysäköintiin ympäri vuoden. Rakennusvalvontaviranomaisen tietojen mukaan valittaja ei ole aikaisemmin puuttunut pysäköintiin. Oikaisuvaatimuksessa mainitusta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä 11.2.2015/362 voidaan johtaa oikeusohjeena, että noin 5 500 neliömetrin kokoinen alue tarvitsee toimenpideluvan. Kyseessä oleva pysäköintialue on pinta-alaltaan noin 2 800 neliömetriä, joten kyse ei ole päätöksen mukaisesta laajamittaisesta rakentamisesta, jolla olisi olennaista vaikutusta naapurien asemaan. Rakennusvalvontaviranomaisen kanta alle 5 000 neliömetrin pysäköintialueen rakentamisesta ilman toimenpidelupaa on perusteltu, koska kyse on merkittävästi pienemmästä alueesta. Viranomainen ei ole muutoinkaan pysyväksi muodostuneen käytännön mukaan vaatinut toimenpideluvan hakemista haja-asutusalueella, esimerkiksi maatiloilla pysäköinti- tai varastoalueen rakentamiseen. Suunnittelutarveratkaisua ei tarvita, koska rakentaminen ei edellytä toimenpidelupaa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta on esittänyt valituksen johdosta antamassaan lausunnossa muun ohessa, että kiinteistönomistajan puhelimitse antaman selvityksen mukaan kysymyksessä oleva alue on pysäköintialue. Kuljennoisten osayleiskaavan voimaan tullessa alue ei ole ollut maatalouskäytössä, vaan se on ollut talvisin eri ajoneuvojen kuten kuorma-autojen sekä vetokärryjen ja konttien säilytys- ja pysäköintialueena. Alueen maapohjaa on nyt parannettu alueen ympärivuotista käyttöä varten. Valittaja ei ole esittänyt selvitystä jätteenkäsittelystä alueella. Pysäköintialueen kiinteistön omistaa yksityishenkilö, jolla ei ole jätteenkäsittelylupaa. Kuljennoisten osayleiskaavassa pysäköintialuetta koskeva alue on osoitettu teollisuus- ja

varastoalueeksi (T). Kaavaselostuksen mukaan teollisuus- ja varastointialue käsittää ympäristöhuolto- ja kuljetusalalla toimivan Punkaharjun Kuljetus Muhonen Oy:n alueen ja sille osoitetun laajennusalueen. Valittaja ei ole esittänyt konkreettista selvitystä jätevesien valumisesta kiinteistölleen eikä siitä, mistä jätevesistä on kysymys. Valittajan asuinrakennus sijaitsee noin 150 metrin päässä paikoitusalueesta ja asuinrakennuksen piha-alueeseen on matkaa lyhimmillään noin 30-40 metriä.

Valittajan vastineen mukaan kysymyksessä olevalle rakennuspaikalle on läjitetty maamassoja, joiden koostumuksesta ei ole tietoa ja rakennettu talon kokoinen maiseman pilaava maavalli tuntemattomista maamassoista. Kaavassa osoitetulle ma-1-alueelle kylän keskeiselle ja näkyvälle paikalle rakennettu sekalaisia romuja, jätettä, kontteja ja jätelavoja täynnä oleva alue turmelee kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan maisema-alueen. Vastineeseen on liitetty kolme valokuvaa.

Kiinteistö 740-597-1-68 sijaitsee entisen Punkaharjun kunnan pohjoisosassa Kulennoisten kyläkeskuksessa. Alueella on voimassa Punkaharjun kunnanvaltuuston 15.3.2010 hyväksymä Kulennoisten oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Kaavaselostuksen mukaan Kulennoisten vanha kyläkeskus on maakunnallisesti arvokas alue, jolla on maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja. Kiinteistö 740-597-1-68 on osoitettu osayleiskaavassa osittain teollisuus- ja varastoalueeksi (T), maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA) ja pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi (ATY), jolle on osoitettu kaksi uutta ja kolme olemassa olevaa rakennuspaikkaa. Rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunnon mukaan valituksessa tarkoitettu pysäköintialue on osoitettu osayleiskaavassa teollisuus- ja varastoalueeksi (T), ympäristöhuolto- ja kuljetusalalla toimivan Punkaharjun Kuljetus Muhonen Oy:n alueen laajennusalueeksi. T-alueen kaavamääräyksen mukaan alueen MA-alueen puoleiset reunat on ympäröitävä riittävän näkösuojan antavalla suojapuustolla ja ympäristöön sopivalla aidalla. MA-alue on T-alueen pohjois- ja koillispuolella. T-alueen luoteispuolelle, Kulennoistentien eteläpuolelle on osoitettu laaja pientalovaltainen asuntoalue (AP-1), jolle on osoitettu edellä mainittujen kiinteistöllä 740-597-1-68 olevien rakennuspaikkojen lisäksi yhteensä 46 olemassa olevaa tai uutta rakennuspaikkaa. Kaavamääräyksen mukaan uuden rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 2 000 neliometriä ja rakennuspaikka tulee liittää vesijohto- ja viemäriverkkoon. AP-1-alueiden läheisyyteen on lisäksi osoitettu neljä erillispientalojen (AO-2) rakennuspaikkaa ja yksi merkinnällä ATY osoitetun pientalovaltaisen asuntoalueen rakennuspaikka.

Valittajan omistama kiinteistö 740-597-1-53 on osoitettu osayleiskaavassa osittain pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi (AP-1) ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kiinteistöllä olevan AP-1 alueen itäkulma samoin kuin kiinteistön M-alueen koillisreuna reilun 100 metrin matkalta rajautuvat kiinteistölle 740-597-1-68 osoitettuun T-alueeseen. Muun muassa edellä mainitut AP-1, ATY ja MA-alueet ja osa T-alueesta, mukaan lukien kiinteistö 740-597-1-68 kokonaan, sisältyvät osayleiskaavassa merkinnällä ma-1 osoitettuun maisemallisesti arvokkaaseen alueeseen. Kaavamääräyksen mukaan uudisrakentamisen ja peruskorjaamisen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota maisema-arvojen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ra-

kennuskannan säilymiseen sekä uudisrakentamisen sovittamiseen kyläympäristöön.

Osayleiskaavan yleisten määräysten mukaan AO-1, AP-1, AO-2, AM ja ATY -rakennuspaikkojen rakennusluvut voidaan myöntää suoraan tämän yleiskaavan perusteella. Kaavaselostuksen mukaan muilla alueilla on noudatettava suunnittelutarveharkintaa. Kaavaselostuksen mukaan ympäristön- huolto- ja kuljetuspalveluyrityksen Punkaharjun Kuljetus Muhonen Oy:n alueella on muun muassa jätteiden vastaanottoa ja käsittelyä. Jäteyhtiötä varten varatulle teollisuus- ja varastoalueelle on osoitettu laajennusvaraus osalle yhtiön omistamaa peltoaluetta.

Oikeudellinen arviointi

Asianosaisen kuuleminen

Hallituksen esityksessä eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintolainkäyttölain muuttamisesta (HE 72/2002) todetaan ehdotetun hallintolain 34 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa, että kuulluksi tuleminen oikeutta on perinteisesti pidetty oikeusturvaa edistävänä periaatteena. Tämän ohella kuulemisen on katsottu korostavan asianosaisasemaan olennaisesti liittyvää yksilön vaikuttamismahdollisuutta. Asianosaisen kuuleminen palvelee myös asian selvittämistä. Näin kuulemisvelvollisuus edistää viranomaistoiminnan tasapuolisuutta ja asioiden käsittelyn huolellisuutta. Perustelujen mukaan lakiin ei ehdoteta otettavaksi säännöksiä siitä, millä tavalla kuuleminen käytännössä toteutetaan. Yleinen lähtökohta olisi, että asianosainen antaa selityksensä kirjallisesti. Viranomaisen voisi hyväksyä suullisen selityksen, jos tätä voidaan pitää asian laatuun ja olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisena.

Hallituksen esityksessä todetaan 37 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa, että tietojen esittäminen suullisesti voisi säännöksen nojalla tulla kysymykseen lähinnä silloin, kun sitä voidaan pitää sekä viranomaisen että asianosaisen kannalta tarkoituksenmukaisempuna menettelymuotona. Viranomaisen ei kuitenkaan voisi vaatia asianosaista esiintymään asiassa suullisesti, vaan tilaisuuden varaamisen tulisi aina perustua asianosaisen nimenomaiseen tahdonilmaukseen.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan kiinteistön 740-597-1-68 omistaja on antanut rakennusvalvontaviranomaiselle selvityksen kysymyksessä olevan alueen käyttötarkoituksesta ja alueella tehtävästä maanrakennustyöstä. Päätöksentekijän antamasta lausunnosta ilmenee, että selvitys on annettu rakennusvalvontaviranomaisen edustajan tiedusteltua asiaa kiinteistönomistajalta puhelimitse. Päätöspöytäkirjassa asiasta esitetty ja viranomaisen antaman lausunnon sisältö huomioon ottaen maanomistajan puhelimesta antama selvitys on vaikuttanut viranomaisen asiassa antamaan ratkaisuun.

Hallinto-oikeus toteaa, että hallintolain hallituksen esityksen mukaan yleinen lähtökohta on, että asianosainen antaa selityksensä kirjallisesti. Asianosaisen pyynnöstä hänelle voidaan varata tilaisuus esittää selvitys suullisesti

hallintolain 37 §:n mukaisesti. Hallinto-oikeus toteaa vielä, että tiedot suullisesti esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, on kirjattava hallintolain 42 §:n edellyttämällä tavalla.

Saadun selvityksen mukaan kiinteistönomistajalle ei ole varattu tilaisuutta antaa kirjallista selvitystään valittajan rakennusvalvontaviranomaiselle esittämästä luvaton maanrakennustyötä koskevasta ilmoituksesta ja rakennustyön keskeyttämisvaatimuksesta. Kiinteistönomistajan suullisesti puhelimessa antama selvitys on kirjattu valituksenalaisen päätöksen pöytäkirjaan, mutta asiassa saadusta selvityksestä ei ilmene, että kiinteistönomistajan antama selvitys olisi kirjattu muistiin ennen päätöksen tekemistä ja annettu tiedoksi valittajalle. Tähän nähden valittajalle rakennusvalvonta-asian viereille panijana ja rakennuspaikan viereisen kiinteistön omistajana ei ole varattu tilaisuutta antaa omaa selvitystään kiinteistönomistajan antamasta selvityksestä eikä muutoinkaan lausua mielipidettään hallintolain 34 §:n edellyttämällä tavalla selvityksestä, joka on ollut valituksenalaisen päätöksen perustena. Valituksenalaista päätöstä rasittaa edellä esitettyyn nähden kuulemisvirhe.

Asian selvittäminen

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisen päätöksen pöytäkirjasta ja rakennus- ja ympäristölautakunnan antamasta lausunnosta saatu selvitys huomioon ottaen lautakunta ei ole selvittänyt kysymyksessä olevan kiinteistöllä 740-597-1-68 sijaitsevan alueen käyttötarkoitusta ja alueella tehtäviä toimenpiteitä ja niiden laajuutta muulla tavoin kuin puhelinsoitolla kiinteistönomistajalle. Hallinto-oikeus ottaa asiaa arvioidessaan huomioon seuraavat seikat. Kysymyksessä oleva kiinteistö sijaitsee maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokkaan Kulennoisten kylän alueella. Kaavassa osoitetun pientalojen rakennuspaikkojen määrä ja muun muassa uusien rakennuspaikkojen kokoa ja vesihuoltoverkostoon liittämistä koskevat kaavamääräykset huomioon ottaen kyseessä on taajamaluonteinen, suhteellisen tiiviiseen rakentamiseen tarkoitettu kyläalue. Alue on maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta. Kyläalueella, asutuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsee jätteitä vastaanottavan ja käsittelevän yrityksen toiminta-alue, jonka kaavassa osoitetusta laajennusalueesta asiassa on kysymys. Kiinteistönomistajan antaman selvityksen mukaan alue, jolla maanrakennustöitä on tehty, ei ole maatalouskäytössä, mutta aluetta on käytetty kuorma-autojen, vetokärryjen ja konttien pysäköintiin ja varastointiin. Pöytäkirjaan kirjatusta selvityksestä ei ilmene, mihin toimintaan pysäköinti ja ajoneuvojen, vetokärryjen ja konttien varastointi liittyvät. Osayleiskaavassa osoitettu teollisuusalue, jolla pysäköinti- ja varastointialue sijaitsee, rajoittuu kulmittain osayleiskaavassa osoitettuun valittajan omistamaan asuinpientalon rakennuspaikkaan. Hallinto-oikeus arvioi edellä esitetty huomioon ottaen, että rakennus- ja ympäristölautakunnan olisi tullut ennen valituksenalaisen päätöksen tekemistä hankkia selvitys vähintäänkin siitä, kuinka laajalla alueella pysäköinti- ja varastointialueen maanrakennustöitä tehdään ja mihin toimintaan alueella tapahtuva pysäköinti ja varastointi liittyvät, sekä siitä, mitä maankäytöllisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia kysymyksessä olevasta toiminnasta mahdollisesti aiheutuu. Kun asiassa ei ole menetelty näin, rakennus- ja ympäristölautakunta ei ole huolehtinut hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla asian riittävästä ja asianmukaisesta

selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Hallinto-oikeus toteaa vielä, että maanomistajan ja valittajan kirjallinen kuuleminen olisi palvellut asianosaisten oikeusturvan varmistamisen lisäksi myös asian selvittämistä.

Päätöksen sisältö ja sen perusteleminen

Hallintolain hallituksen esityksessä todetaan 45 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa, että perusteluvollisuudella on keskeinen merkitys asianosaisten oikeusturvan kannalta. Asianosaisten on saatava tietää, mitkä seikat ovat johtaneet häntä koskevan ratkaisun tekemiseen. Riittävät perustelut antavat edellytyksiä harkita muutoksenhaun tarvetta. Perustelujen täsmällisyydellä ja selkeydellä on merkitystä myös viranomaistoimintaa kohtaan tunnetun yleisen luottamuksen kannalta.

Valittaja on esittänyt oikaisuvaatimuksessaan muun muassa, että rakennustarkastaja ei ole selvittänyt kysymyksessä olevan alueen käyttötarkoitusta ja että kiinteistön 740-597-1-68 alueella käsitellään ja varastoidaan jätteitä. Hallinto-oikeus toteaa, että rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen perusteluissa ei ole otettu kantaa valittajan esittämiin oikaisuvaatimuksen perusteluihin, jotka koskevat kysymyksessä olevan pysäköinti- ja varastoalueen käyttötarkoitusta. Hallinto-oikeus arvioi, että päätöksen perustelut ovat tältä osin puutteelliset. Perustelut ovat puutteelliset myös siltä osin, että niistä ei ilmene, mihin selvitykseen perustuu tieto kysymyksessä olevan pysäköinti- ja varastointialueen koosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että rakennustarkastajan päätöksen 4.10.2019 § 9 sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan valituksenalaisen päätöksen keskeinen perustelu on se, että Savonlinnan rakennusvalvontaviranomainen ei ole katsonut haja-asutusalueella alle 5 000 neliömetrin suuruisen pysäköintialueen rakentamista kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksessä tarkoitetuksi suurehkon pysäköinti- ja varastointialueen rakentamiseksi eikä näin ollen luvanvaraiseksi toimenpiteeksi ja että rakennusvalvontaviranomaisen pysyväksi käytännöksi on muodostunut, että viranomainen ei ole vaatinut toimenpideluvan hakemista haja-asutusalueella, esimerkiksi maataloilla pysäköinti- ja varastoalueen rakentamiseen.

Hallinto-oikeus toteaa tämän johdosta, että Savonlinnan rakennusjärjestyksen 2 luvun 4 §:n taulukon 6-kohdan mukaan muusta alueesta erotettu suurehko varastointi- tai pysäköintialue taikka tällaiseen alueeseen verrattava alue edellyttää toimenpidelupaa kunnan kaikilla neljällä osa-alueella eli asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueella, rantavyöhykkeellä, suunnittelutarvealueella ja haja-asutusalueella. Taulukon tässä kohdassa ei ole annettu toimenpiteen koon mukaan erilaisia määräyksiä toimenpiteen luvanvaraisuudesta, kuten on esimerkiksi taulukon kohdassa 1 ”Rakennelma”, jossa asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueella sekä rantavyöhykkeellä toimenpidelupaa edellyttävä on yli 25 neliömetrin suuruinen rakennelma, suunnittelutarvealueella yli 50 neliömetrin ja haja-asutusalueella yli 100 neliömetrin suuruinen rakennelma. Hallinto-oikeus ottaa vielä huomioon, että kysymyksessä oleva kiinteistö 740-597-1-68 ja sille rakennettava pysäköinti- ja varastointipaikka eivät sijaitse rakennustarkastajan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan päätösten perusteluissa mainituin tavoin asemakaava-alueen,

ranta-asmakaava-alueen, rantavyöhykkeen ja suunnittelutarvealueen ulkopuolisella haja-asutusalueella, vaan suunnittelutarvealuetta olevalla taajamatyypisellä kyläalueella, osayleiskaavassa jätettä vastaanottavan ja käsittelevän yrityksen toiminta-alueen lisäalueeksi osoitetulla alueella. Tähän nähden rakennustarkastaja ei ole voinut esittämällään, rakennuspaikan sijaintiin haja-asutusalueella liittyvällä perusteella arvioida, että pysäköinti- ja varastoalueen rakentaminen ei edellytä toimenpidelupaa eikä rakennus- ja ympäristölautakunta ole voinut samalla perusteella hylätä valittajan oikeisuvaatimusta rakennustarkastajan päätöksestä.

Hallinto-oikeudelle esitetty uusi selvitys

Valittaja on esittänyt vastineessaan hallinto-oikeudelle uutena selvityksenä, että kysymyksessä olevalle pysäköintipaikan rakennuspaikalle on rakennettu talon kokoinen maiseman pilaava maavalli tuntemattomista maamasoista. Tämä selvitys ei ole ollut rakennus- ja ympäristölautakunnan käytettävissä sen tehdessä valituksenalaista päätöstä.

Johtopäätös

Valituksenalainen päätös on edellä esitetyillä perusteilla hallintolain ja maankäyttö- ja rakennuslain säännösten sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen määräysten vastainen. Asiassa on myös esitetty hallinto-oikeudelle uutta selvitystä, joka ei ole ollut rakennus- ja ympäristölautakunnan käytettävissä sen tehdessä valituksenalaista päätöstä. Näistä syistä rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös on kumottava ja asia on palautettava sille uudelleen käsiteltäväksi. Asiaa uudelleen käsiteltäessä on otettava huomioon hallintolain säännökset asian selvittämisestä ja päätöksen perusteleminen sekä asianosaisen kuulemisesta ja siinä yhteydessä, että toisin kuin rakennustarkastajan päätöksen 4.10.2019 § 9 selostusosassa sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunnossa hallinto-oikeudelle on esitetty, maankäyttö- ja rakennuslain 130 §:n 2 momentin mukaan lain 19 luvun ”Lupamenettely ja lupaharkinta” säännökset 133 §:n kuulemissäännöksiineen koskevat soveltuvien osin myös toimenpide-, purkamis- ja maisematyölupamenettelyä eikä pelkästään rakennuslupamenettelyä.

Oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Mitä tässä pykälässä ja 75 §:ssä säädetään asianosaisesta, voidaan soveltaa myös päätöksen tehneeseen hallintoviranomaiseen. Saman pykälän 2 momentin mukaan harkittaessa julkisen asianosaisen korvausvelvollisuutta on otettava erityisesti huomioon, onko oikeudenkäynti aiheutunut viranomaisen virheestä.

Valituksenalainen päätös on tullut edellä lausutuun perustein kumotuksi. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulos huomioon ottaen olisi kohtuutonta, että valittaja joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan kokonaisuudessaan.

Korvausvaatimuksen mukaan oikeudenkäyntikulut koostuvat oman työn palkkiosta, johon sisältyy korvaus valituksessa tarvittavien tietojen hankinnasta tietokannoista aiheutuneet kulut, valituksenalaisen päätöksen hakemisesta kunnan toimipisteestä aiheutuneet kulut sekä yleiskulut kuten toimistotarvikkeista ja koneiden ja laitteiden käytöstä aiheutuneet kulut. Asian laatu huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi kohtuullisina pidettäviksi oikeudenkäyntikuluiksi 400 euroa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut sekä
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 125 § ja 126 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Jaana Malinen ja Ritva Schiestl.

Esittelevä jäsen

Ritva Schiestl

Soili Antikainen
lakivertaisohje

Jakelu

Päätös [REDACTED] postitse antopäivänä

Oikeudenkäyntimaksu maksutta

Jäljennös Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta, asiakirjat seuraavat

[REDACTED] postitse antopäivänä

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen tai sähköisen viestin saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 510 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua enakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).